

EXODUS

Kern

Exodus betekent uittocht in het Grieks. De Hebreeuwse naam voor dit bijbelboek is *eleh sjemot* (= dit zijn de namen). Zo begint hoofdstuk 1. In Exodus komt God, de Heer dichtbij zijn volk en maakt Hij zijn naam (IK BEN) aan zijn volk bekend.

Opbouw

Exodus kan worden ingedeeld naar een viertal onderwerpen, die in de andere Thoraboeken terugkomen:

<u>Exodus</u>	<u>wat</u>	<u>waar</u>
1-14	het leven in Egypte	Genesis
15-18	het leven in de woestijn	Numeri
19-24	Horeb (de tien woorden van God)	Deuteronomium
25-40	cultus (de dienst aan God)	Leviticus

Kernteksten

De volgende teksten laten zien dat God bij zijn volk wil zijn:

- 'Ik ben afgedaald om mijn volk uit de macht van Egypte te bevrijden.' (Ex. 3:18) - God daalt neer
- Mozes bedekte zijn gezicht, want hij durfde niet naar God te kijken. (Ex. 3:6) en 'Laat mij toch uw majesteit zien, zei Mozes. (Ex. 33:18) - God laat zich zien, maar is niet zomaar zichtbaar
- 'Wanneer ze vragen: "Wat is de naam van die God?" Wat moet ik dan zeggen?' En God zei tegen Mozes: "Ik ben die er zal zijn. Zeg daarom tegen de Israëlieten: "IK BEN heeft mij naar u toe gezonden." ' (Ex. 3:13-14) - God maakt zijn naam bekend
- 'Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt..' (Ex. 19:5) - God geeft voorschriften (deze komen verder aan bod bij de bespreking van Deuteronomium)
- 'Toen werd de ontmoetingstent overdekt door een wolk en werd de tabernakel gevuld door de majesteit van de Heer.' (Ex. 40:34) - God komt bij zijn volk wonen in zijn tent

Lijnen

In Genesis heeft God alles geboren doen worden, maar blijft Hij zelf meestal op afstand.

In Exodus komt God nadrukkelijk naar beneden, naar zijn volk toe. Dit is gelijk het grote verschil tussen het christelijk geloof en alle andere religies. In het christelijk geloof daalt God, daalt de Godheid naar beneden. In de andere religies moeten de gelovigen naar boven, naar de godheid toe.

In Exodus zien we dat God dichtbij wil komen. In het Nieuwe Testament, in Jezus komt God heel dichtbij. Exodus vindt zijn vervulling in Jezus en uiteindelijk in de voleinding.

De eerste vijf boeken van het Oude Testament lopen parallel met het begin van Mattheüs:

Genesis: Israël wordt geboren	Matth. 1: Jezus wordt geboren
Exodus: Israël komt uit Egypte	Matth. 2: Jezus komt uit Egypte
Exodus: Israël gaat door het water	Matth. 3: Jezus gaat door het water
Numeri: Israël 40 jaar in de woestijn	Matth. 4: Jezus 40 dagen in de woestijn
Deuteronomium: Israël krijgt Gods wet vanaf de berg	Matth. 5: Jezus geeft Gods wet vanaf de berg

Uitgelicht

De bouw van de tent.

God geeft in Exodus 25-31 instructies voor de bouw van een tent, de tabernakel, waarin Hij wil wonen. Als Mozes deze instructies op de berg van God ontvangt, is Israël aan de voet van de berg bezig om God naar beneden te halen door het maken van het gouden kalf (Ex. 32-34). God is woedend, maar ook genadig. De tent mag toch worden gebouwd (Ex. 35-40).

In het slot van de bijbel (Openb. 21,22) staat dat God komt tabernakelen bij de mensen. Wanneer de nieuwe hemel en de nieuwe aarde er zijn, zal God definitief bij de mensen wonen.

De naam.

Direct na de zonde met het gouden kalf vraagt Mozes of hij God mag zien.

En dan roépt de Heer zijn naam:

De HEER ging voor hem langs en riep uit: 'De HEER! De HEER! Een God die liefdevol is, genadig, geduldig, trouw, waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde.' (Ex. 34:6,7)

Gezien het moment waarop God zijn naam geeft, namelijk als Israël net overspel met het gouden kalf heeft gespeeld, is het opvallend dat God hier zo de nadruk legt op het positieve in zijn naam. De straf wordt niet weggelaten, maar komt wel helemaal achteraan.

Deze tekst uit Ex. 34 wordt op veel plekken in de bijbel aangehaald (Joël 2, Jona 4, Micha 7, Nahum 1, Psalmen 78, 86, 103, 111, 146). Meestal alleen het eerste, positieve deel. Zo wil God vooral bekend staan.

Hoe God zichzelf omschrijft doet denken aan Jezus. In het evangelie van Johannes zegt Jezus van zichzelf:

Ik ben de Deur van de schapen

Ik ben de goede Herder

Ik ben de ware Wijnstok

Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven

Ik ben de Opstanding en het Leven

Ik ben het Brood van leven

Ik ben het Licht van de wereld

Jezus zegt ook een aantal keer: 'Ik ben het', (Joh. 6:20, bij de storm op het meer, en Joh. 4:26, bij de Samaritaanse vrouw) en 'Voordat Abraham er was, ben Ik' (Joh. 8:58). Grammaticaal kan dit laatste niet. Bij God kan het wel. Jezus vult de naam van JaHWeH in. Zo ben Ik, laat God in Jezus zien.

'Ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal Ik blijven doen, zodat de liefde waarmee U Mij liefhad in hen zal zijn en Ik in hen.' (Joh. 17: 26)

Opgemerkt

In het Jodendom mag de naam Jahweh (IK BEN - HEER) niet worden uitgesproken, zo heilig vinden de Joden die naam. Waarom dit zo is?

Beeld

